Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato:
17.12.2021

Vår ref:
2021/4438

Deres dato:
30.11.2021

Deres ref:

Halden kommune

Att. Harald Nøding Østvik

Saksbehandler, innvalgstelefon
Gunnar Bjar, 69247120

Tillatelse til tiltak i Remmendalen naturreservat – fjerning av propper i bekk – bygging av gangbro – motorisert ferdsel

Statsforvalteren gir dispensasjon fra verneforskriften for Remmendalen naturreservat for fjerning av propper av trevirke fra Remmenbekken, bygging av ny gangbru og nødvendig kjøring i forbindelse med disse arbeidene og vedlikehold av VA-anlegg. Tillatelsen er gyldig t.o.m. 2023.

Bakgrunn for saken

Vi viser til møte 26.11.2021 og deres mail 30.11.2021 angående tiltak i Remmendalen naturreservat. Vi viser også til felles befaring 18.12.2020. Det er behov for å fjerne to «propper» av trevirke (vindfall/stokker/kvist) i Remmenbekken for å unngå graving og utrasing i bekkekantene. En gangbru som er tatt av bekken, må erstattes. Videre er det behov for noe vedlikehold i tilknytning til VA-ledningen som ligger i verneområdet. I tilknytning til arbeidene er det behov for å bruke en mindre beltegraver og eventuelt et annet lite kjøretøy.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Remmendalen naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Remmendalen naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 16.04 2010. Formålet med verneområdet er å bevare et område med truet, sjelden og sårbar natur, og med særlig betydning for biologisk mangfold i form av en spesiell naturtype i en bekkedal med variert edelløvskog med rikt jordsmonn, dødved og et tilhørende rikt dyreliv.

Verneforskriften § 3 nr. 1 slår fast at vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet.

I henhold til § 3 nr. 3 må det ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger.

Motorferdsel er forbudt, jf. § 5 nr. 2. Det er gjort unntak fra dette forbudet for bl.a. kjøring på turveien langs elva i forbindelse med vedlikehold av turveien, trebroer, grillplass m.v. (§ 6 nr. 3).

Drift og vedlikehold av anlegg som er i bruk på vernetidspunktet, herunder kloakkledningsnett gjennom dalen, er tillatt i henhold til § 4 nr. 3. Motorferdsel i denne forbindelse krever imidlertid dispensasjon. Slik dispensasjon kan gis med hjemmel i § 7 nr. 1 b.

Statsforvalteren kan også gi dispensasjon fra forskriften med hjemmel i den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Det er enighet mellom kommunen og Statsforvalteren om at de to proppene av trevirke i bekken bør fjernes. Proppene medfører at bekken graver i bekkekantene og økt sannsynlighet for utrasing. Den søndre proppen er stor og har ledet bekken inn mot en høy og bratt leirskrent. Dette kan potensielt føre til et leirskred av ikke ubetydelig omfang ut i bekken. Dersom dette skjer, vil bekken måtte ta enda et nytt løp, og det vil skje mye graving med påfølgende masseforflytning nedover i bekken. En sannsynlig konsekvens vil bl.a. være at sjøørretens gyteplasser i bekken blir nedslammet. Det er ønskelig å unngå dette.

En åpning av proppene må gjøres på en skånsom måte. Det er bare trevirke som skal fjernes/flyttes. Det skal ikke graves i bekkebunnen eller i kantene. Trevirket skal legges på land ved siden av bekken. Ved den store proppen kan trevirke med fordel legges inn mot leirskrenten for å beskytte den mot graving ved stor vannføring.

Det kreves maskinkraft for å gjøre dette arbeidet. Vi er enige med kommunen i at en mindre gravemaskin er hensiktsmessig. En mindre beltegraver kan kjøre på turstien, og det vil i all hovedsak ikke være behov for å rydde vegetasjon for å komme fram.

Den søndre gangbrua i tilknytning til turstien ble tidligere i år tatt av bekken under en flom. Brua er ødelagt og ligger nå lenger nede i bekken, hvor den må fjernes. Det er behov for å bygge en ny, enkel gangbru på samme sted. Siden det er snakk om å bygge helt ny bru, anser vi ikke dette som vedlikehold, men som et tiltak som krever dispensasjon fra vernebestemmelsene.

VA-anlegget (ledninger og kummer) kan som tidligere nevnt vedlikeholdes uten dispensasjon. Det er nå snakk om å legge noe pukk rundt kummer som har blitt eksponert pga. bekkens graving. Vi er enige med kommunen i at dette er å anse som tillatt vedlikehold. Det krever imidlertid noe kjøring med et mindre kjøretøy på turstien, og dette krever dispensasjon. Kommunen ønsker å gjøre alle de nevnte tiltakene samtidig, noe vi ser på som en fordel med tanke på å redusere kjøringen i reservatet til et minimum.

På bakgrunn av vår kjennskap til området, befaringen med kommunen i 2020 og senere dialog mener vi at kunnskapsgrunnlaget i denne saken er tilstrekkelig, jf. nml § 8. Vi mener videre at en dispensasjon til de nevnte tiltakene ikke vil kunne bidra til en for stor samlet belastning på økosystemet (jf. § 10). Fjerningen av proppene vil med stor sannsynlighet redusere sannsynligheten for utrasinger med påfølgende negative konsekvenser for livet i bekken, bl.a. sjøørreten. Denne delen av tiltaket må derfor antas å ha en positiv effekt på naturmangfoldet. Trevirket skal bli værende i reservatet, slik at arter knyttet til død ved ikke blir skadelidende.

Alle kostnader vil måtte dekkes av kommunen som tiltakshaver, jf. nml § 11.

Arbeidet vil foregå dels maskinelt og dels manuelt. Det maskinelle arbeidet vil skje med mindre maskiner som kan kjøre på den eksisterende turstien. Det forutsettes at turstien og terrenget for øvrig ikke påføres skader av betydning, og at eventuelt behov for rydding av vegetasjon er svært lite. Vi anser derfor kravet i nml § 12 om miljøforsvarlige driftsmetoder som oppfylt.

Etter vår vurdering vil tiltakene kunne gjennomføres uten at de kommer i strid med verneformålet og uten at det påvirker verneverdiene nevneverdig. Vilkårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Varighet på tillatelsen
Det er sannsynlig at det også senere vil danne seg propper av trevirke i bekken. Vi ser det som hensiktsmessig at denne tillatelsen gjøres gyldig for en viss periode for å gi mulighet for kommunen til å fjerne slike propper uten å måtte søke om ny dispensasjon i hvert enkelt tilfelle. Vi forutsetter at kommunen ved tvil om ryddingens omfang, metoder, behov for å rydde annen vegetasjon m.m. kontakter Statsforvalteren for en dialog om dette. I denne omgang ser vi det som hensiktsmessig å gi tillatelse med gyldighet t.o.m. 2023.

Forholdet til vannressursloven
Etter vår vurdering er fjerning av propper bestående av trevirke fra bekken ikke et tiltak som er omfattet av bestemmelsene i vannressursloven § 12.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til fjerning av propper av trevirke i Remmenbekken, til bygging av ny gangbro til erstatning for den som har gått tapt, og til motorisert ferdsel i forbindelse med disse arbeidene og vedlikeholdsarbeid på VA-anlegget. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 og verneforskriften § 7 nr. 1 b.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Tillatelsen gjelder tiltak på de stedene som er vist på vedlagte kart mottatt fra Halden kommune.
- Tillatelsen gjelder også tilsvarende tiltak etter behov andre steder langs Remmenbekken. Dersom det i forbindelse med dette blir behov for å felle trær eller større busker, må det søkes særskilt om tillatelse til hogst.
- Den nye brua skal ikke være mer dominerende enn den forrige. Den ødelagte brua skal fjernes fra verneområdet.

Denne tillatelsen er gyldig til og med 2023.

Det forutsettes at tiltakene avklares med berørte grunneiere i nødvendig utstrekning.

Klageadgang
Dere kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Kart

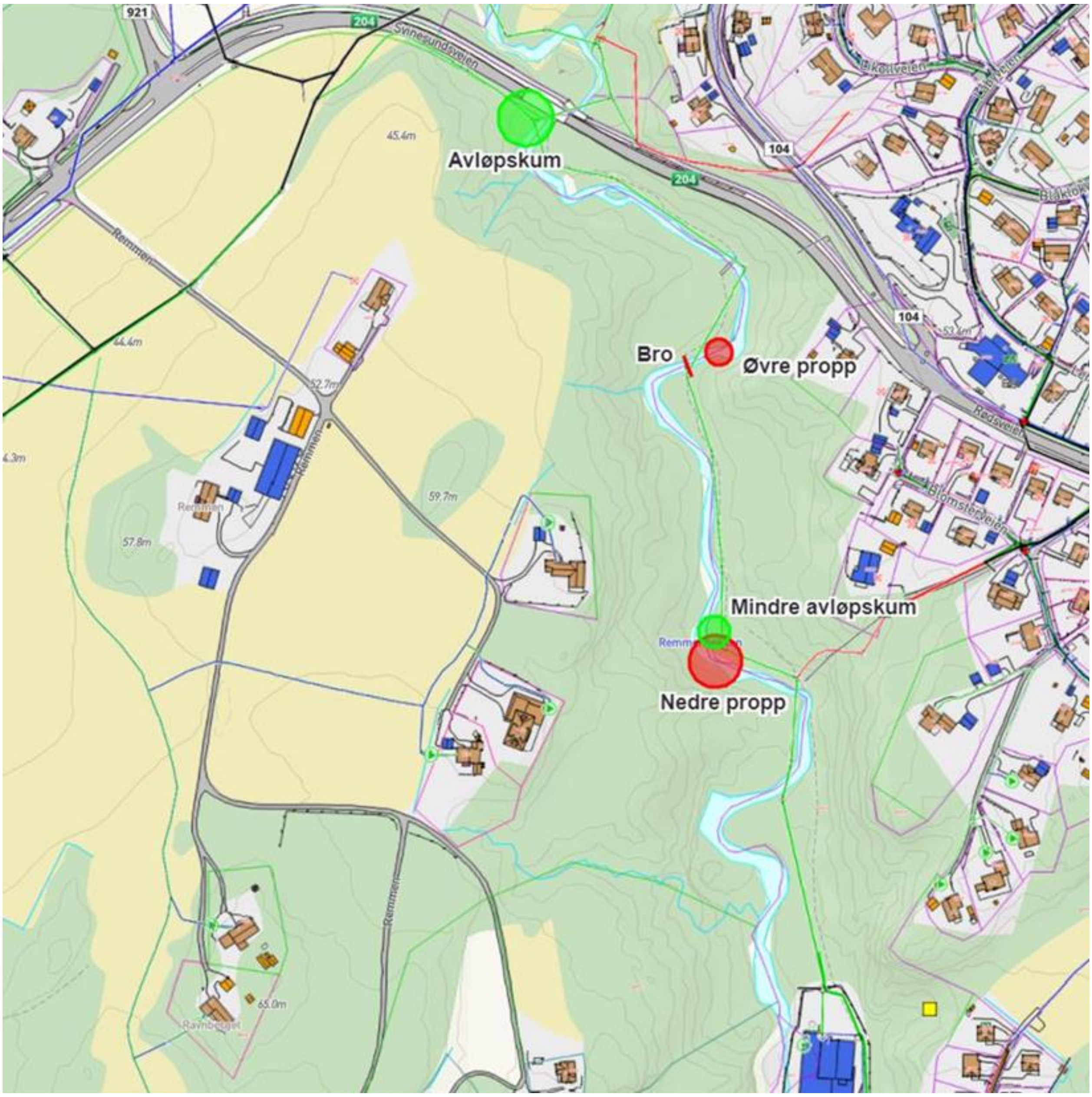
Avløpskum
Bro
Øvre propp
Mindre avløpskum
Nedre propp
Svinesundsveien
Remmen
Bikkelveien
Rødsveien
Blomsterveien
Ravnberget
204
104
921
45,4m
44,4m
52,7m
59,7m
57,8m
65,0m